

Ročník: 102 | číslo: 52 | 25. prosince 2022 | Cena: 15 Kč

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Téma:

**Vánoce
a hudba v církvi**

EDITORIAL

Bože, díky za tvůj dar aneb palec nahoru:-)

Před několika dny mě při cestě vlakem upoutala skupinka mladých lidí, kteří si zčásti slovně, zčásti pomocí telefonů něco sdělovali; vybavila se mi slova emeritní biskupky Jany Šilerové v nedávno otištěném článku s názvem Naživo (ČZ 50). Jak dobře se trefila! Zmiňovala v něm totiž mimo jiné fakt, že všechny ty instagramy, facebooky, twittery, netflixy a podobné sociální sítě (tedy abych byla přesná, ona použila označení asociální sítě) ukazují život JAKOBY! A dodala: „A všimněte si, jak ono „jakoby“ nenápadně jako vycpávka a nesmyslné klíšé vklouzlo i do řeči hlavně mladých lidí.“

Přesně. Bez „jakoby“ se vůbec nedokázali vyjádřit! Jakoby v hlavní roli. Což poněkud mlžilo obsah jejich sdělení. Jako kdyby ten reálný skutečný život zůstával někde na vedlejší koleji a do popředí se dostával ten virtuální, plný lajků, fotek, videí... které lze dotykem prstu na obrazovce sdílet.

Ale život žijeme přece doopravdy a doopravdy se také, v konkrétním čase a době, za zcela konkrétních historických okolností stala jedna nevidaná, úžasná věc. Asi už tušíte, kam mířím, ano, jde mi o Boží sklonění se k člověku v podobě Ježíšova narození.

Ač neuvěřitelné, byli jsme obdarováni tak, že vzácnější dar si jen těžko představíme. Bůh jej nepředal při online setkání, ale, řečeno s evangelistou Janem, Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Nebyl iluzí, náladou, která se mihla a zase zmizela. Lidé se ho mohli dotýkat, stolovat s ním, poslouchat, když vyprávěl, zkrátka být s ním.

Nechci, aby byl tento vánoční úvodník nesen v kritickém duchu. Možná by zmíněným teenagerům pomohlo několik lekcí kultivace řeči, kultury mluveného projevu či něco podobného. Ostatně, některé skutečnosti se symbolicky vyjádří opravdu lépe: betlémská krajina se za zvuku andělského zpěvu jakoby objala s nebesy...

A to je při vši bídě světa naděje, kterou si připomínejme i tyto Vánoce. Zpívejme o ní a budme za ni rádi! **Klára Matoušová**

Autorka akvarelu na obálce: Markéta Černá

ZE ŽIVOTA CÍRKVE

Kněžské svěcení Jana Oldřicha Krůzy

V neděli 11. prosince proběhla v kostele sv. Jana Křtitele Na Prádle bohoslužba s udělením svátosti kněžství kazateli Janu Oldřichu Krůzovi. Jan byl již dříve ustanoven v náboženské obci Třebíč ve funkci kazatele a prokázal zde své schopnosti, jak potvrdil světitel bratr biskup Juraj Dovala. Společenství církve byl Jan Oldřich Krůza před svěcením představen vedoucím katedry systematické teologie na HTF UK Jiřím Vogelem. Spolu s bratrem biskupem vkládali ruce na nového svěcence právě Jiří Vogel, lektor liturgického zpěvu a kněz Petr Tvrdek, farář náboženské obce Praha 1 - Malá Strana Jan Židlický a za laiky náboženské obce Milan Tulach, kmotr svěcence.

Bohoslužba vyvrcholila první bohoslužbou stolu slouženou čerstvě vysvěceným – tedy tzv. primicí. Instalován do funkce faráře náboženské obce ČČSH Třebíč bude 18. prosince v Přední synagoze na Tichém náměstí v Třebíči.

Tomáš Novák

Nová rada starších ve Zlíně

V letošním roce byla zvolena nová rada starších náboženské obce ve Zlíně. Po příchodu šest let bude pracovat v částečně obměněném složení, jak je zachytil snímek před zlínským evangelickým kostelem, kde konáme bohoslužby: v dolní řadě zleva Alžběta Turečková,

Radana Váňová (dlouholetá předsedkyně rady starších), Šárka Sladkowská (finanční zpravodajka), v horní řadě bratr farář dr. Zdeněk Kovalčík a Marcel Sladkowski.

Marcel Sladkowski

Andrej Sládkovič a jeho Marína

V těchto letech si připomínáme dvoustá výročí narození více osobností silné štúrovské generace, jež měla zásadní podíl na slovenském národním obrození a kodifikaci spisovné slovenštiny. Nemálo z nich bylo evangelickými kněžími. K nim patří také Andrej Sládkovič, od jehož úmrtí uplynulo letos 150 let. Jeho asi nejslavnějším dílem je Marína, která je se svými 291 strofami považována za nejdelší milostnou báseň na světě. To je jistě trochu zjednodušující charakteristika, byť je nesporné, že popudem ke vzniku skladby byla nešťastná láska mladého básníka. Z ní však vyvěla bohatá, vícetematická kompozice postupující od osobní lyriky k alegorické symbolice národních motivů. Připomeňme si Sládkovičovu Marínu 265. strofou, z níž je zřejmé, k jakému ideálu nakonec básník míří: Vy, v dolách stínov eště žijúci, / radu priateľa prijmite! / Verte v ľubosti Eden žiadúci, / láskou sa k láske zažniete! / Jedno to, či sa v devu zaľúbiš, / či srdce svoje sláve zasľúbiš, / či vied Ťa zajme obloha, / či sa národu svojmu zasvätiš, / či v objem širy ľudstva zaletíš, / Len zaľúb vo všetkom Boha! **Marcel Sladkowski**

Týdeník Církve československé husitské. Vydává: Ústřední rada Církve československé husitské, Wuchterlova 5, 160 00 Praha 6.

Vedoucí redaktorka: ThDr. Klára Matoušová, redaktorka: Mgr. Markéta Černá, grafik: Milan Udržal. Šéfredaktorka Cesty: Mgr. Jana Krajčířiková.

Tel. redakce: 220 398 107; e-mail: cesky.zapas@ccsh.cz, tisk: Grafotechna plus. Distribuce a reklamace: ADLEX, spol. s r. o., Xaveriova 1888/45, Praha 5 150 00. Předplatné: Mgr. Dagmar Pišová, tel.: 220 398 117, e-mail: prodejna.blahoslav@ccsh.cz

Redakce si vyhrazuje právo na úpravy a krácení příspěvků.

Vánoční dopis

Lid, který chodí v temnotách, uvidí velké světlo. Nad lidmi, kteří žijí v zemi širé smrti, zazáří světlo. (Izajáš 9,1)

Anděl jim řekl: „Nebojte se, hle zvěstuji vám velikou radost, která bude pro všechny lid. Dnes se vám narodil Spasitel, Kristus Pán v městě Davidově. Toto vám bude znamením: naleznete děťátko v plenkách položené do jeslí.“ (Lukáš 2,10-12)

Mnoho z nás má pocit, že se vše hroutí. Koronavirus, teď válka na Ukrajině a s tím i velké narůstání cen energií... v tom všem vidíme velkou hrozbu. Bojíme se o zdraví své i svých blízkých, co s námi bude, co bude s naší zemí. Srdce máme zatemněné natolik, že mnohokrát nevidíme ani na krok.

Ale vězte, že není tak velké temnoty, aby do ní nemohl proniknout malý paprsek světla. A kam pronikne malý paprsek, tam se světlo může rozzářit v celé své kráse.

Každý máme přece svého strážného an-

děla, který nás vede po všech stezkách. Můžeme vnímat, že je to nějaký náš přítel, jenž je nám stále nablízku, nebo pouze hezká vzpomínka. A ta nám ukazuje, že naděje je tu stále s námi. Svého strážného anděla má opravdu každý, ať už v jakémkoliv podobě. A tento strážný anděl nám do srdce zvěstoval radost!

Dnes bych vám ráda pověděla o radostné zprávě, kterou anděl od Boha zvěstoval nám. Je tomu sice přes 2000 let, ale tato zpráva je aktuální a platí pro nás stejně jako dřív: „Dnes se vám narodil Spasitel, Kristus Pán, v městě Davidově, a toto vám bude znamením.“

Ano, Bůh nám posílá znamení, abychom si uvědomili jeho všemohoucí moc a stálou přítomnost. A tentokrát se nám na znamení lásky zpřítomnil v malém Ježíškovi. A díky těmto malým znamením my v Boha můžeme věřit každý den. Znamení a důkazy o Boží existenci jsou stále kolem nás.

Vždyť se nám přeci každému stalo, že jsme se s někým náhodně setkali v ten nejméně pravděpodobný okamžik.

Ráda bych se ale vrátila ke slovům onoho anděla, který řekl: „Naleznete děťátko v plenkách“, a popřála vám, abyste i vy toto děťátko ve vašich srdcích našli a pustili ho k sobě. Nebyli jako neochotní hospodští, ale naopak. Byli jako ten jediný hodný hospodský, jenž Marii a Josefa pustil alespoň do chléva. Kdo nepustí Ježíše do svého srdce, jak by mohl tedy jen věřit, že ho on pozve do svého chrámu v nebesích!

Ježíšek spí v jesličkách na zimě ve vsí pokoře, kterou si s sebou nese až do konce života. I vy buďte v srdci pokorní a obdarovávajíte jeden druhého, protože...

„...Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného prvorozeného syna, aby ti, kdo v něho věří, nezahynuli, ale měli život věčný!“ (Jan 3,16) **Miriam Chytilová**

Svatost biřmování

Miriam Chytilová přijala svatost biřmování z rukou Juraje Jordána Dovaly během nedělní bohoslužby v rámci celocírkevního setkání mladých a jejich přátel v Brně-Židenicích. Cítuji její vlastní slova: „Od této doby vnímám, že si mě Bůh víc používá.“

Se všemi mládežníky přejeme drahé Miriam hodně sil, moudrosti a obdarování v dospělém křesťanství.

*Za duchovní péči o děti a mládež
i všechny další mladé husity přeje*

Eva Vymětalová Hrabáková

Štědrý večer

Tomáš Novák

Snad něco vyžebráme.

Snad budeme mít štěstí,

snad bude štědrý.

- Jednu nám uštědřil.

Škoda, štěstena nám

zřejmě nebyla nakloněna.

Así je moc nešťastný.

Snad příště se nám více poštěstí,

ale v podstatě jsme ještě měli štěstí,

minule jsme dopadli hůř.

Modlitba v rodině o Štědrém večeru z křesťanské tradice

Dnes chceme společně prožít slavnost rodinného společenství, den narození našeho Pána Ježíše Krista a připomínáme si událost, kdy se stal jedním z nás. Stal se naším bratrem, abychom se mohli stát Božími dětmi. Odtud pramení naše velká radost, která dnešní noc a celé vánoční svátky obklopuje celý svět.

Než si popřejeme požehnané svátky Pánova narození, prosíme nebeského Otce za pokoj ve světě i v lidských srdcích, aby si všichni lidé uvědomili, že jsme jedna velká rodina a všichni jsme povoláni k lásce. Prosíme, ať Bůh svou milostí požehná naši vzájemnou rodinnou lásku a porozumění.

Nebeský Otče, dej, ať se Kristus narodí v srdci každého z nás. Amen.

Vladimír Hraba

NAD PÍSEM

Vánoce jako svátky domova?

L 2,1-14

Jako malého chlapce mne o Vánocích nejvíce oslovoval rodinný betlém. Nebyl nijak velký ani cenný. Jeho autorkou byla Marie Fischerová-Kvěchová, určitě ji mnozí také znáte. Přemýšlel jsem, co se mi na něm tak moc líbí, a jednou mi to došlo. Líbilo se mi, jak jsou všechny figurky hezky schoulené u jeslí se svatou rodinou. Všichni měli k sobě tak nějak blízkou. Z jeslí bylo cítit teplo a láska, která jakoby spojovala i všechny ostatní figurky dohromady. Najednou mi betlém připadal jako zobrazení domova. Jeho bezpečí, tepla a jistoty. Podobenství toho, na co jsem se o Vánocích nejvíce těšil. Když na to dnes vzpomínám, uvědomuji si, že ty vzpomínky nutně dokresluje sama doba mého dětství. Byla 80. léta. Vánoce se slavily v šedi normalizace. V drogeriích byla nejžádanější ozdobou na stromeček postava vodníka či kýčovitý ptáček. Koledy tehdy

nahrazovaly písničky o zimě. Těšení se na Vánoce se soustředilo výhradně kolem dárků, volných dní a sněhu, který nikdy nebyl. Však to mnozí ještě tak dobře pamatujeme. A přece, i do těchto normalizačních Vánoc dokázal betlém vnést onen symbol domova, který se tak vymyká všemu ostatnímu, co tehdy Vánoce nabízely. Uběhlo několik desetiletí a doba se změnila. Vánoce se už přece jen tváří mnohem víc vánočně (i když v kontextu konzumní doby, v jaké žijeme, by se s tím dalo polemizovat). Koledy zní, nikdo se na nikoho nedívá přes prsty, když jde na půlnoční, vrátily se mnohé tradice, zvyky a symbolika. Ale betlém zůstal stále stejný. Pořád je symbolem domova. Jako malý jsem nevěděl proč. Dnes už to vím. Prozradil mi to už dávno sám vánoční příběh evangelia. Ano, ten, který tak dobře známe. Čteme si jej o svátcích doma a o Štědrém večeru jej

pravidelně slýcháme na bohoslužbách. Evangelista Lukáš v něm citlivě rozpoznává narození Spasitele jako událost Božího vyjití na zem. A tato událost je založením domova. Vždyť naši tak oblíbení pastýři, tolik důležití aktéři vánočního dění, zde nevystupují jako stafáž vánočního idylu, ale jako ztělesnění lidské slabosti, nouze a bezdomovectví. Jejich životní úděl, chudá nádenická práce, bez oddechu a volna, učinila jejich život nomádstvím bez pevného útočiště. A platilo to nejen proto, že opravdu neměli domov, ale hlavně proto, že se stali lidmi odcizenými. Odcizenými druhým, Bohu i sami sobě. Mohli bychom se odvážit dodat, že se stali ztělesněním odcizeného světa a života. Tajemné dění betlémské noci však jejich úděl změnilo. Bůh přichází. Ptáme-li se jak, pak výmluvná odpověď evangelisty zní: jako ten, kdo k sobě volá pastýře. A oni na to? Ne, nepohrdli tím pozváním, jak bychom možná u hrubozrných chlapů, které jen tak něco nedojme, čekali. Oni přicházejí. Jdou do Betléma. Nacházejí znamení, děťátko v plenkách a je jim s ním dobře. Bůh přichází jako tvůrce domova pastýřů. Ano, jako ten, kdo zakládá domov lidem odcizeným, vyprázdňeným, smutným. Mění úděl bezdomovců duše i těla a tím mění celý svět. Založením domova. Možná mi namítnete, že pojetí Vánoc jako svátků rodiny a domova, ono familiae humanae, má ke křesťanskému smyslu Vánoc ještě daleko. Písmo nám však odpovídá, že má i nemá. Pokud víme, kdo domov buduje a dává, pak je motiv domova naopak tím nejvlastnějším vyjádřením vánočního tajemství. Pravý domov zakládá ve svém Synu Ježíši Kristu Bůh sám. A tak jsme i my rok co rok o Vánocích zváni, abychom znovu vyšli ze svých úkrytů a ulit do Betléma. Do našeho pravého domova. A fascinovaně přítomni vnímali ten nevyslovitelný zázrak: Bůh navštívil svůj lid a je to znát. Lidé jsou na sebe lepší. Domovy se stávají sídlem lásky a dobra, obdarování a sdílení. Pevným a jistým útočištěm. A zůstanou jim, i když vánoční prázdniny skončí. Ale jen tehdy, když budeme pamatovat, že jsou podobnostvím Betléma. Místa, kde Bůh založil svůj společný domov s námi se všemi. Amen

Vladimír Hraba

VIGILIE HODU BOŽÍHO VÁNOČNÍHO

Hospodin mi řekl: Ty jsi můj Syn, já jsem tě dnes zplodil.

(Žalm 2,7)

První čtení: Izajáš 9,1-6 (2-7)

Tužby pro dobu po Duchu svatém (VII):

2. Aby o vánočních svátcích naše srdce Duchem Kristovým se naplnila, modleme se k Hospodinu.
3. Aby Ježíšovo evangelium naší mysli i celým naším životem pronikalo, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Bože všemohoucí, tys učinil, aby dnešní svatá noc zazářila jasem pravého Světla. Jestliže jsme poznali tajemství onoho Světla na zemi, dej, abychom se s ním věčně radovali v nebi! Svým svatým Duchem nás osviť, ať přijmeme tvé Slovo - Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení: Titovi 2,11-14

Evangelium: Lukáš 2,1-14

Verše k obětování: Žalm 96,11.13

Verše k požehnání (varianta I): Žalm 96, 11.13

Verš k požehnání (varianta II): Žalm 98,2

Modlitba k požehnání:

Bože všemohoucí, radujeme se dnes z tajemství vtělení a narození tvého Syna. Pomoz nám žít příkladný život, abychom byli hodni sdílet s ním věčné společenství! Prosíme o to ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 207, 215, 225, 227, 230, 210

Betlémské dítě uprostřed přírody a Božího stvoření

Příběh o narození a příchodu Ježíše jako věčného Božího Syna v lidské podobě má zvěstnou souvislost s příběhem o Adamovi v rajske zahradě a jeho neposlušnosti, kterou tento ráj ztratil (Gn 3). Ježíš jako nový Adam (1 K 15,45), poslušný svého Otce, nám lidem opět ztracený ráj navrácí a ukazuje nám k němu cestu (Ř 5,19). Biblickou spojitost mezi prvním a druhým Adamem podávají i mnohá umělecká díla. Událost narození Ježíše je na obzorech někdy zasazena přímo do ráje, jako výraz návratu rajske zahrady a harmonie celého stvoření, neboť Ježíš i v dítěti je Pánem veškeré přírody a celého Božího stvoření. Ježíš přišel napravit náš vztah mezi námi lidmi a Bohem i mezi námi navzájem, ale přichází obnovit i náš vztah k přírodě. Jednak přemáhá zlé a dravé škodící šelmy a také obnovuje harmonii a řád stvoření. V příběhu o Betlémském dítěti se jedná o naplnění předpovědi proroka Izajáše o tom, že bude v přírodě panovat pokoj i mezi zneprátenými zvířaty, kdy vlk bude pobývat s beránkem a malé dítě bude nad všemi tvory vládnout (Iz 11,6-9; 65,25). Ježíš se totiž rodí uprostřed zvířat. Vždyť jesle, kam byl vložen, jsou krmítkem pro zvířata (L 2,7.12.16). A zvířata a příroda náležejí neodmyslitelně k betlémské scéně rozvíjené v lidové fantazii. V samé blízkosti dítěte Ježíše jsou volk a oslík, na pastvinách jsou ovce, pastýři mají psa a mudrci ze vzdálené země přijíždějí na velbloudech. V krajině jsou stromy – nejčastěji palmy, ale i jiné

stromy a rostliny, které se užívají v našem prostředí k výzdobě lidových betlémů – smrky a mechy. Betlémská stáj – to je začátek a odlesk nového stvoření v Božím království a dokonalé harmonie a pokoje světa lidí i zvířat. Ježíš se narodil pro každého člověka, přišel kvůli nám lidem, ale i my lidé jsme součástí přírody. Na celé přírodě a celém stvoření se má projevit Ježíšova obnovující síla lásky a Boží sláva.

Chudý kazatel František z Assisi slavil Vánoce v přírodě s živými zvířaty. Názorně tak dal najevo, že Ježíšův příchod se vztahuje také na zvířata a na celou přírodu a celé stvoření. Ježíš se narodil uprostřed přírody a dýchala na něho zvířata, volk a osel, která ho jako Pána stvoření poznala, jak říká prorok Izajáš, že vůl zná svého hospodáře, osel jesle svého pána, ale člověk je nechápavý a svého Boha nepoznává (Iz 1,3). Stvoření poznává svého Pána, poznáváme ho v Ježíšovi i my?

Každý člověk i celé stvoření jsme zahrnuti do plánu Boží spásy, nápravy a obnovy. Biblická zpráva o Ježíšově narození uprostřed přírody a zvířat nám připomíná obraz ztraceného ráje. Ježíš přichází do našeho světa a přináší mír a harmonii do našich srdcí i do našich vztahů, ale mír a harmonie se mají projevovat i v celém jeho stvoření. K tomu můžeme přispívat naší úctou k životu a šetrností k životnímu prostředí, jako ti, kteří se nechávají obnovovat Ježíšovým novým lidstvím (Ef 4,24; Ko 3,10).

Tomáš Butta
patriarcha

O kouzlu Vánoc vypráví spisovatel František Kožík

Moje maminka měla smysl pro poezii a zvláště pro tu vánoční. Tyto svátky v naší rodině byly nádherné, jímavé, krásné. Na tom, jaké prožijete dětské Vánoce, záleží asi váš vztah k vánočním svátkům vůbec. Když jsou krásné, plné toho sladkého tajemství a plné lásky, máte pak rádi Vánoce po celý svůj život a snažíte se pokračovat v tom řetězu lásky, který se o těchto svátcích uplatňuje.

Byli jsme normální a ne moc zámožná rodina. Maminka sama napekla cukroví na stromek. Zabalili jsme ho do papírků s třásněmi. Ale když pak přišel Štědrý večer, tak jsem zaručeně viděl zlatou šmouhu na tmavém nebi. Zahlédl jsem, jak po obloze projíždějí zlaté saně s Ježíškem a anděly. Stromeček, který se ozdobený a svítící objevil v pokoji, byl úplně jiný než ten, který svázaný stával už několik dnů předtím v předsíni. Naši se snažili, abychom – nejprve já, a potom společně se mnou i mladší sestry Olga a Věra – měli Štědrý den co nejkrásnější. Tatínek vytáhl housle a zano-

Pojďte se mnou do Betléma... !

Sejde se tam pestrá cháska.

Dnes noc nezůstane němá.

Snad se znovuzrodí - láska.

Vše je jiné nežli kdysi...

Jen ty svíčky stejně planou.

Chtěl bych ty Vánoce vzkřísit...

ale smím jim říci, na shledanou... ?

(„vánočenka“ Františka Kožíka)

toval koledu. Maminka zpívala. Pamatuju se, jak jim zářily oči, že to prožívali. Rodiče jistě, obdobně jako my později, v tu chvíli mysleli na své vlastní dětství. Tatínek si vybavil Vánoce na vesnici v Hluku, maminka byla v duchu v Telči, kde býval její otec přednostou soudu. Vzpomínali a snažili se zase nám tu krásu předat. Sestry i já jsme tuto tradici později přenesli na své děti. Vánoční svátky máme trvale uloženy v sobě a datum v kalendáři nám je jen potvrdí. Nálada, plně prožitá dětskou duší, setrvává v nás se vši tajemností a kouzlem.

Roku 1924 se rozzářil v Brně na náměstí poprvé Těsnohlídkův vánoční Strom republiky. Velice mě to překvapilo. Nedlouho předtím jsme se sem na podzim přestěhovali, protože tatínka přeložili k soudu. A já jsem přešel z gymnázia v Uherském Hradišti na gymnázium brněnské. Strom republiky, který Rudolf Těsnohlídek vydupal ze země, ta myšlenka se mi nesmírně líbila. Až se sportovním zanícením jsem sledoval, jak stoupá takzvaný „teploměr lásky“. Na něm se ukazovalo, kolik tisíc už občané Brna věnovali na budoucí dětský domov pro děti, které ztratily rodiče. Sám jsem nějakou tou pětkorunkou přispěl, víc jsem tenkrát neměl. Byl jsem pyšný, když jsem mohl domů přinést zprávu, že už je dvacet, pak že už je třicet tisíc. Později, když jsem byl zaměstnán v brněnském rozhlase, jsem tenhle strom sledoval jako reportér již od jeho nalezání v lese u Bílovic. Pokáceli ho, přivezli a vztyčili vánoční Strom republiky na brněnském náměstí. Vyslechli jsme

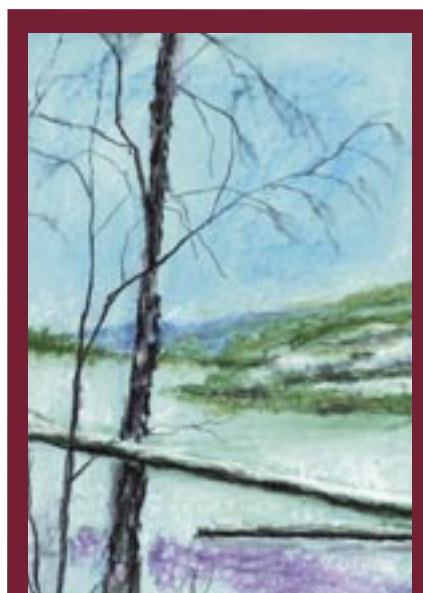
slavnostní řeč, zazněla hudba. A když se skutečně podařilo, že sbírky po několika letech dovolily zbudovat dětský domov Dagmar, každý Štědrý den dopoledne, každý rok, jsem ho navštívil. Vybíral jsem si děti, které byly ochotné se se mnou bavit, vyprávět. Mám jeden obrázek, na kterém chovám na loktech holčičku. Byla to malá dcerka četnického strážmistra, který byl zastřelen. S ní jsem si moc pěkně popovídal. Moje návštěvy byly další propagací dobrého díla, dětského domova. Po letech, bylo to v roce 1992, jsem o Rudolfu Těsnohlídkovi napsal román Jsem vánočnímu stromu podoben.

Velkou citovou inspirací bylo pro mne narození dcery Alenky. Ani jsem netušil, že mě v životě čeká ještě něco, co neznám, něco tak silného. Byl jsem překvapen, jak prožívám své otcovství. Sice jsem předtím tu a tam napsal básničku, a to synovi, kterého jsem očekával. Pak přišla holčička Alenka a bylo to tím nádhernější. Věnoval jsem jí, chtě nechtě, nesmírný kus života, protože její existence pro mne hodně znamenala. Pokud jde o Vánoce, stala se malá Alenka jejich hlavní osou. Od čtyř let jí patřilo právo přinášet dárky zpod stromku, rozbalovat je, ukazovat. Měli jsme ji jedinou, ale sváteční společenství bývalo širší, svátky s námi prožívala i sestra mé ženy Jarmila Švábíková a její manžel Josef Gruss. Trávili Štědrý večer u nás doma. Všechno se točilo okolo dítěte, kterému patřila největší sláva Štědrého dne. Pokud jde o dárečky, naše Alenka toužila obyčejně po panence. Jednou chtěla dvojčátka, takže dostala panenky dvě. Dárků bylo obyčejně velmi mnoho, musel jsem si je zapisovat, abych všechny oznámil svým rodičům, tedy babičce a dědečkovi a sestřím. Alenka měla radost ze všeho, co souviselo s vánočními svátky. Patřila k tomu i jedna taková smutná procházka, a sice po dětském hřbitově. Nevím, proč jsme si ji vymysleli, ale dcerka po ní toužila. Dívali jsme se, jak jsou ozdobeny dětské hrobečky. Trochu mi šel mráz po zádech, ale Alenka zvedala všechny stromky skácené větrem a upravovali jsme i výzdobu. Mysleli jsme i na děti, které už nejsou.

Kouzlo Vánoc nemohlo chybět ani v mé autorské tvorbě. Napsal jsem na požádání vánoční fejetony pro rozhlas i pro cizí časopisy. Sám jsem se snažil, abych

nějak zaznamenal v sobě to vánoční rozehvění, tu citlivost, krásnou náladu, nějakými verši. Povinností se mi to stalo, když jsem si vymyslel zvláštní pozornost pro známé a pro přátele.

Už přes třicet let posílám vánoční gratulaci, vždy s novými verši. Viděl jsem v tom, že si lidé posílají pohlednice (ačkoliv někteří to zamítají), něco jako takové milé sečítání přátel. Tenkrát v Jeruzalémě Římané počítali občany. Takhle se sečítáme navzájem: „Jsem ještě tu, vzpomínám, vzpomeň si na mne.“ Mně to připadá hezké. Začalo to jednoho léta, na Sázavě, kdy jsem na kouzlo svátků myslel, a napadla mě básnička. Zdokonalil jsem ji, a potom o Vánocích jsem ji poslal dvaceti nejbližším přátelům. Z původních dvaceti se stávalo víc

Krásné Vánoce a všechno dobré v novém roce s nadějí, že se za rok ve zdraví a s láskou budeme zase moci těšit z prvního sněhu...

Josef Tillich

Josef Tillich (3. 9. 1935 - 14. 10. 2022) Autorem básní s vlastními ilustracemi v tomto čísle je Josef Tillich, vysokoškolský pedagog, básník, malíř, duchovně hledající a především člověk, který rozlišoval, co je dobré, a co ne a vždy podporoval to první. Každý rok vytvářel poetická vánoční přání a novoročenky, na která se všichni těšili. Protože nám letos budou chybět, rozhodli jsme se jich alespoň několik publikovat, rozhodně by vydaly na celou básnickou sbírku.

a víc. O veršovaná přání měly zájem školy, kde jsem besedoval s dětmi, i knihovny, kam mě zvali na besedy. Přibývalo známých, přátel, také sběratelů. O posledních svátcích jsem „vánočenek“ musel dát tisknout víc než tisíc. A to nejen česky, ale také v německém a francouzském překladu. Připadá mi to hezké, že od nás putuje pozdrav, básnička, nějaký takový „vánoční povzdech“, nebo přání i do Francie, do Německa a od nich zase k nám.

Napsal jsem i knížku, která se jmenovala Pohádky vánočního zvonku. To je zvoněk, který volá děti ke stromku, když už září. Později vznikla další kniha Svátky krásné hvězdy. Tak nazývají Vánoce v Bretani, v západním francouzském kraji, který mám rád. Nechal jsem zde městskou rodinu z Prahy odjet k dědečkovi do hor, aby tam, právě uprostřed přírody a starých zvyků a prostoty, prožili Vánoce úplně výjimečně. Jsou to přece svátky, které spočívají ne v luxusních dárkách, ale především v tom, co působí tu vnitřní radost.

Někdy si říkám, když se dívám na lidské hemžení na ulicích, že Vánoce se nám staly snem o Vánocích. Všichni si představujeme nádherné lidské přiblížení, dětskou radost i radost, kterou si vzájemně děláme. Ale často nám to podstatně zastírá přílišný shon, třeba má žena říká, že Vánoce jsou pro děti a pro mužské, kdežto ženy mají práci a musejí připravovat bramborový salát. Prál bych si, aby se všem nějak splnilo to, co vyhlížejí v nitru, prozářenou náladu, úplně výjimečnou lidskou blízkost, kterou cítíme. Neruda jednou napsal, že kdyby měl zrušit všechny svátky v roce, nechal by Vánoce. Určitě pro jejich zcela výjimečný ráz, který v nitru prožíváme.

Vánoce jsou pro nás dospělé svátkem lidského přiblížení, sečítáním přátel, příležitostí, kdy si můžeme projevit přátelství a lásku, aniž bychom mohli být nařčeni ze sentimentality. Právě pro tu radost, kterou zahlížím v očích druhých, mám rád Vánoce, svátky, kdy se smí projevit dobrá lidská vůle. Kdy lidé přemáhají svou lhostejnost nebo nedůtklivost a přejí si zlepšit vzájemné vztahy, kdy se v lidském nitru rozeznají struny, které jindy mlčí.

(vyšlo v knize

Jak slavívali a slaví slavní autorů Olgy Nytové a Petra Hořce, Knižní klub, Praha 1999)

Co se děje u prosinci

Prosinec je především ve znamení adventu. Toto slovo pochází z latiny a znamená příchod. V době adventu se totiž připravujeme na příchod Spasitele, na Vánoce, kdy si připomínáme jeho narození. Má to být doba zklidnění a rozjímání. Dříve to bylo dáno přirozeným koloběhem prací – po náročném práci v zemědělství, kdy se celé léto a podzim sklízela úroda, si v zimě lidé mohli konečně trochu odpočinout. Dnes je to zklidnění trochu obtížnější, pro mnohé je předvánoční čas naopak dobou hektickou, kdy se snaží na poslední chvíli ještě něco stihnout nebo zařídit.

Čas adventu je dán čtyřmi adventními nedělami, které předcházejí Božímú hodou vánočnímu, tedy 25. prosinci. Letos je proto advent nejdelší možný a začal již 27. listopadu (příští rok bude naopak nejkratší, první adventní neděle bude 3. prosince, poslední na Štědrý den). Jisté víte, že každou adventní neděli rozsvěcíme na adventním svícnu nebo věnci další svíci. Populární jsou také různé adventní kalendáře, v nichž je pro každý den připraveno malé překvapení.

Co se týče prosincových pranostik, asi znáte tu o Lucii, že noci upije, ale dne nepřidá. Víte, co to znamená? Lidé si už dávno po-

zorování přírody všimli, že v polovině prosince slunce zapadá o chvíliku později, ale druhý den ráno zase později vyjde. Je to dáno nepravdělnou rotací Země – točí se kolem své osy a zároveň obíhá kolem Slunce – její dráha má však tvar elipsy, takže v určité době se trochu zrychluje. Každopádně den se nám až do zimního slunovratu, tedy do 21. prosince, zkracuje, teprve potom se zase pomalu začne prodlužovat.

Významnými prosincovými dny v lidové tradici jsou také svátky Barbory (4. prosince), kdy si dívky dávaly do vázy větvíčky třešní, aby jim na Vánoce vykvetly, a samozřejmě Mikuláš 6. prosince.

Sváteční vánoční dny jsou pak tři – Štědrý den, Hod Boží vánoční a tzv. druhý svátek vánoční – Štěpána, prvního mučedníka. Kdybychom si však měli popsat všechny vánoční tradice, ani celá Cesta by nám nestačila!

Mezi významné osobnosti, narozené v prosinci, patří například Isaac Newton (25. 12. 1642 – 20. 3. 1727), Ludwig van Beethoven (16. 12. 1770 – 26. 3. 1827), Josef Lada (17. 12. 1887 – 14. 12. 1957) nebo Walt Disney (5. 12. 1901 – 15. 12. 1966).

JK

C E S T A

Betlémské světlo

Patříte také k těm, kdo si každoročně před Vánoci na nádraží nebo jinde „vyzvedávají“ světlo z Betléma, které nám

připomíná narození Ježíše Krista a symbolizuje mír, lásku, víru, naději a přátelství? Je to plamínek věčného ohně, který hoří v jeskyni pod bazilikou Narození Páně v Betlémě.

Na začátku této tradice je příběh italského vojáka, který se v roce 1099 vracel domů z křížové výpravy do Svaté země a slíbil, že pokud tažení přežije, přinese domů oheň z betlémské baziliky. Po dlouhé cestě přes moře, hory i pouště, kdy musel plamínek svíčky chránit před větrem a dalším nebezpečím, se mu to nakonec podařilo.

O mnoho let později byla koncem minulého století myšlenka Betlémského světla obnovena v Rakousku, kde se jí chopili skauti. Letadlem přivezou světlo z Betléma do Rakouska, kde jej o druhé adventní neděli při slavnostní ekumenické bohoslužbě předají zástupcům skautů z celého světa, kteří jej pak rozvázejí dál. K nám jej přivázejí skauti z Brna, odkud jej vlakem během třetí adventní neděle rozvázejí po celé republice. Přesný plán časů a míst, kam si můžete – buď přímo na nádraží, nebo na místní akci, při této příležitosti organizované – přinést a rozsvítit vlastní lucerničku, najdete na stránkách www.betlemskesvetlo.cz.

JK

M o d l i t b a

Pane Bože, děkujeme ti, že si letos opět můžeme připomínat narození tvého Syna. Děkujeme za Vánoce a všechno krásné, co je s nimi spojeno. Prosíme, aby se tak jako my mohli radovat všichni lidé a nikdo nebyl sám, o hladu a v zimě. Amen.

Dříve mi říkali Josef...

6. Moji bratři

Můj otec se s celou rodinou a početnými stády a služebnictvem postupně pomalu přesouval z místa na místo. Většinou se snažil s místními lidmi vycházet po dobrém, v Šekemu si od nich koupil půdu a zpočátku to vypadalo, že nebudou problémy. Ty však nastaly, když se syn tammího knížete zamiloval do mé starší sestry Diny a nečekal na svolení našeho otce. I když se to pak jeho rodina snažila urovnat, silbovali všechno možné, moji prudcí bratři se cítili potupeni a pomstili zneuctění své sestry velmi tvrdě – lsti oslabili místní muže, protože prohlásili, že ženit s našimi ženami se mohou jen ti, kdo se dají obřezat. Když pak jejich požadavku vyhověli a sténali po obřízce v bolestech, přepadli Šekem, všechny je pobili a město vyloupili. Za sebe musím říct, že to podle mě dost přehnali. Víc vám k tomu nepovím, každopádně celá rodina se musela kvůli tomu incidentu zase stěhovat. Navíc během toho putování zemiěla moje drahá maminka Ráchel při porodu mého mladšího bratra Benjaminina. Kdyby rodila v klidu doma, mohla ještě žít. Takže asi chápete, že počínání svých starších nevlastních bratrů moc

neschvaluji.

Tím už se tedy konečně dostávám k vyprávění o sobě a svých bratrech. Bylo nás celkem dvanáct. Nejstarší byl Lejin syn Rúben, jeho vlastní bratři pak byli Šimeon, Lévi, Juda, Isachar a Zabulón. Matkou dvou dalších bratrů – Dana a Neftálho – byla matčina otrokyně Bilha a matkou Gáda a Ašera byla Lejina otrokyně Zilpa. Já, jak víte, jsem synem Ráchel, stejně jako náš nejmladší bratr Benjaminin.

Jak jsem už dříve zmínil, otec mi dával nejivo svou lásku, stejně jako dřív mé mamince. Dostával jsem od něj různé dárky, třeba krásný barevný plášt. S bratry, kteří byli o dost starší než já, jsem však moc dobře nevycházel. Podle mě byli hrubí a násilničtí, jak ukazuje i případ s Dinou. Navíc otec mě vysloveně žádal, abych dával pozor, a kdyby mělo dojít zase k nějakým potížím, věs ho o všem zpravil. Snažil jsem se tátinkovi pomáhat, jak se dalo, ale bratři to pochopitelně hodnotili tak, že na ně otci donáším. Vůbec jim – nutno přiznat, že ne neprávem – připadalo, že mi Jákoob nadřazuje. To samozřejmě vyvolávalo jejich zášť, pořád se na mě společně smlouvali a nenechali

Soutěž o tři knihy

Milí děti, jistě snadno najdete pět rozdíů mezi oběma obrázky. Pošlete nám do poloviny ledna své řešení a adresu na mail jana.krajcirkova@csh.cz, ať se můžete stát jedním z výherců knížky, jejichž jména otiiskneme v únorové Cestě.

Blahopřejeme výherkyním soutěže z říjnového čísla

(tájenka: Solidarita znamená ochotu ke vzájemné pomoci a podpoře.),
kterými jsou **Andělka Jindrová z Příbrami**
a **Alžběta Protivánková z Nákla**

Vyprávění staré kašny

3. Vánoce

Zimu nemám rád. Nemyslete si, že když jsem z kamene, necítím chlad. Nejen, že ho cítím, ale vnímám taky velmi bytostně, jak mi mrazivý vzduch ve spojení s vlhkostí škodí. Asi by se vám taky nelíbilo, kdyby vám z těla sice pomalu, ale neúprosně upadávaly malé kousky. Nesnáším taky tu tmou, co je v zimě skoro pořád. Proto nemám rád

zimou, ale mám rád advent a Vánoce. To je všude spousta krásných světél a to se mi líbí. I naše náměstíčko je pěkně vyzdobené, občas tu dokonce postaví vánoční strom a někdy tu bývají i předvánoční trhy. To je pak teprve veselo! Lidé si ve stánku koupí svařené víno nebo horký punč, děti chroupají pečené kaštany, všichni si prohlížíjí nabízené zboží, vesele se baví, někdy zpěváčci i koledy zazpívají... To je pak na světě krásně.

Lidi jsou na sebe tak nějak hodnější. Vzpomínám si třeba, jak jednou před lety pekař přišel před svým stánkem malého zlodějčka, jak se chystá vyprázdnit kapsy bohatému měšťanu. Pekař toho klučinu, mohlo mu být tak deset, jedenáct let, chytil za ucho a pořádně ho za něj vytahal. Pak mu ale dal teplou housku a začal se ho vyptávat, proč okrádá lidi. Když zjistil, že ten hoch je sirotek, který na světě nikoho nemá, zželelo se mu ho a rozhodl se, že si ho vezme k sobě a vyučí ho pekařem.

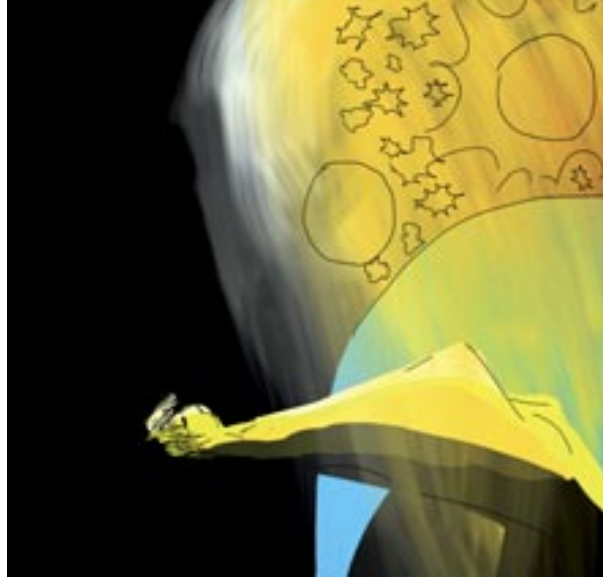
Bylo to moc dobré rozhodnutí. Ten chlapec byl do práce jako drak a brzy pekl nejlepší housky v okolí. Navíc, z vděčnosti, že dostal tuto šanci, si pak později, když už měl vlastní pekárnu, vždycky bral k sobě do učení malé sirotky...

Tak proto mám rád Vánoce. Jen je mi líto, že ta vánoční světla, jak ta vnější, tak i ta, co svátky zažehnou v lidských srdcích, časem vyhasínají.

Jana Krajčřířiková

Neakreslila: Lucie Krajčřířiková

klanělo slunce,
měsíc a je-
denáct hvězd.
Otec to
pochopil tak,
že nejen bratři,
ale i on a má
matka se přede
mnou mají
sklonit.

Pobouřilo ho
to, ale mně se
to opravdu
přesně takhle
zdálo, nic jsem
si nevymyslel!
Tehdy jsme

ovšem nemohli
tušit, jaký osud
mi Bůh přichystal.

Každopádně bratři se shodli, že už
to skutečně přeháním a je načase
mi dát za vyučnou. Přece se od
takového holobrádka (bylo mi
tehdy sedmáct let a opravdu jsem
ještě žádné vousy neměl) nenechají
sekýrovat! Začali chystat pomstu
a to ne ledajakou. Už nemělo jít jen
o více či méně nevinnou šikanu,
tentokrát už mělo jít o holý život.
Ale ne, nebudu vám tím drsným
vyprávěním kazit Vánoce, počkejte
si na pokračování do ledna!

Jana Krajčřířiková

Neakreslila: Lucie Krajčřířiková

mě chvíli na pokoji. No prostě,
žádná velká bratrská láska mezi
námi nekvetla, to vám můžu říct.
Zhoršilo se to ještě víc, když jsem
jim jednou vyprávěl, co se mi zdálo.
V tom snu jsme vážali na poli snopy.

Tu se najednou ten můj snop
postavil a všechny jejich snopy ho
obcházely a klaněly se mu. „To nám
jako budeš vládnout, nebo co?“
osopili se na mě bratři a začali mě
nenávidět ještě víc. Říkal jsem si
tehdy, že jsem si ten sen mě radši
nechat pro sebe, nicméně o nějaký
čas později jsem si zase nedokázal
pomoci.

Když se mi opět zdál jeden takový
zvláštní sen, vyprávěl jsem ho při
večeři celé rodině. V tom snu se mi

Vánočka

„Děti, dnes si běžte raději hrát ven“, vyzvala ráno po snídani maminka Jozifka a Johanku. „Co kdybyste postavili pékného sněhuláka, aby nám hlídal stavení? Budu péct vánočky a na to potřebuji klid.“

„Maminko, nemůžeme ti pomáhat? Budeme hodní, slibujeme!“ žadonily však děti, pro které pečení vánoček představovalo tajemný obřad, od něž byly každoročně odháněny, ale o to víc je přitahoval. I když jindy děti mamince v kuchyni nevadily, při pečení vánoček se potřebovala soustředit. „Kdyby se jen jediná spálila, může to přinést do domu neštěstí“, říkávala.

Přesto to každoročně oba, malý Josifek i o něco starší Johanka, znovu a znovu zkoušeli – co kdyby ten- tokrát maminka dovolila! A skutečně. Maminka se zamyslela – Johanka se to stejně jednou musí sama naučit a možná už je ten správný čas – a nakonec se vztyčeným prstem povolila: „Dobře, ale musíte být jako pění a pékně poslouchat. Jinak hned poleťte ven!“

„Ano, budeme hodní“, slibovali oba nadšeně a hrmuli se do kuchyně. „Tak se tedy posadte a pékně se dívejte“, usmála se maminka, ukázala jim na lavičku u kamen a pustila se do práce. Nejprve si připravila velkou

díži, v níž během roku zadělávala těsto na chléb. Teď však místo žitné chlebové mouky vzala krásně bílou pšeničnou, kterou používá jen na posvicenské koláče.

„Maminko, proč vlastně těch vánoček pečete tolik? Vždyť je ani nikdy nesti- hneme všechny sníst a musíme je rozdat“, ptala se Johanka.

„Právě proto, abychom jimi mohli každého podarovat, jich pečeme tolik“, opáčila maminka a zatímco si připravovala mléko, kvásek, máslo a vejce, vysvětlovala: „Vánočka, nebo také štědrovka, je symbolem narozeného Ježíška, vždyť i trošku připomíná miminko v plenkách, že ano? S darováním vánočky pak každému přejeme, aby byl v příštím roce zdravý a dobře se mu dařilo.“

„Maminko, a není to hloupé, že vlastně jíme Ježíška?“ zeptal se trochu nejistě Josifek.

„My ho přece nejlíme doopravdy“, zasmála se maminka, i když právě s velkým úsilím hněla všechny přísady do hladkého těsta. „Ostatně při bohoslužbě v kostele, když si při večeři Páně připomínáme jeho obět na kříži, taky jíme chléb a pijeme víno jako symbol jeho těla a prolité krve“, dodala vážně. Konečně bylo těsto hotové a maminka díži postavila kousek od

Nakreslila: Lucie Krajčířiková

kamen, aby bylo pékně v teple a dobře vykynulo. „Tak pojďte, teď necháme těsto pékně odpočívat a připravíme si polévku k obědu.“

Tuhle práci už děti dobře znaly, takže mohly pomáhat – čistily zeleninu a přebíraly hrách. Čas jim tak rychleji utíkal, ale stejně nezapomněly sledovat, jak se čistě plátýnko, kterým byla díže s těstem přikryta, pomalu zvedá a nadouvá.

Když maminka konečně rozhodla, že těsto je dostatečně vykynuté, začala z něj odebrat kousky, z nich válela tenké válečky a zaplétala je do copů. „Každý pramen vánočky něco znamená“, vysvětlovala dětem. „Dole je

pletenec ze čtyř pramenů, které představují čtyři základní živly – zemi, slunce, vodu a vzduch. Druhé

patro se plete ze tří pramenů, jež symbolizují rozum, vůli a cit. Dva horní zapletené prameny pak znamenají vědění a lásku.“

Práce jí šla pékně od ruky, takže první vánočka byla brzy hotová. Maminka ji ještě potřela rozšlehaným vejcem, aby se pékně leskla, a šup s ní do pece.

„Teď musíte, děti, pořádně hlídat, aby se nespálila“, poučila je a začala plést další vánočku.

A děti svědomitě hlídaly, takže se ani jediná ze všech sedmi vánoček, které ten den upekli, ani trošku nepřipálila.

Měli z toho společného pečení všichni velkou radost. A maminka věřila, že příští rok bude požehnaný.

Jana Krajčířiková

ROZHOVOR

O Vánocích s bratrem biskupem Pavlem Pechancem

Milý Pavle, když jsme Tě oslovili s prosbou o rozhovor, první reakce byla: „Neptej se na čas klidu a pohody“.-:-) Docela tomu rozumím a umím si představit, že s tím klidem a pohodou, které si tak rádi vzájemně přejeme, je to trochu na pováženou a nejen o Vánocích. Říkám si, jak vlastně vypadají takové „biskupské“ Vánoce, u vás doma, i v té větší rodině církevní...

Máte s ženou Janou moc hezký vztah. Podílíš se doma na přípravách typu pečení cukroví?

Popravdě doba, kdy se u nás peklo několik druhů cukroví, je už dávno pryč. Snad asi něco málo vanilkových rohlíčků budeme tvořit na poslední chvíli, ale já stejně vždy a opravdu jen trochu málo pomáhám, za to ovšem ale velmi rád ochutnávám.

Z jakého Tvého dárku měla Jana a Tvé dcery v posledních letech největší radost a naopak?

Vloni asi dva týdny před Vánocemi jsem měl takový barvitý sen, kdy se pak člověk probudí a chvíli musí přemýšlet, co je vlastně realita. Velmi živě se mi zdálo, že už nastal Štědrý večer a jak k nám přišla naše Sára se svým manželem. Posadili se u nás v obýváku a sdělili nám s úsměvem, že čekají miminko. Když pak nastal skutečný Štědrý večer a oni nám opravdu sdělili tuto už skutečnou „novinku“, poněkud mě mátklo, že Sára s Kubou seděli tentokrát po mé levici a přitom, když byli ve snu, seděli po pravici. Na každý pád zpráva, že do rodiny přichází nový život, nás všechny zasáhla v plné radosti, vděčnosti a modlitbách.

Zabýváš se meditací, vedeš meditace ve Sboru kněze Ambrože, od doby covidové také online. Mohou se věřící připojit také o Vánocích?

V adventu máme u nás ve sboru řadu koncertů a různých vystoupení, až jsme si říkali, zda jich letos není moc, a hlavně míváme tradiční otázku všech pořadatelů, „zda přijdou lidé.“ U setkání meditace v kostele něco takového nehraje tak velkou roli. Není důležité, kolik se nás setká v promrzlém kostele, ale zda se necháme rozehřát vědomím Boží pří-

tomnosti, bez našich nároků, představ a požadavků. Těším se na tato setkání a v novém roce vždy každé druhé úterý od 17 hodin v kostele a v 19 hodin online.

A měl bys pro čtenáře nějaké „meditační“ doporučení pro rozjímání, ztišení se v tento čas?

Doporučení je stejné do všech časů, jen je náročnější v tom ohledu, že se na nás

koncem roku tlačí mnohé úkoly, které chceme do svátků stihnout. To doporučení zní, vyhradit si čas na modlitbu a připustit si, že to není něco, co se dá odsouvat jako nadstavba, jako cosi, co je navíc. Je zkrátka potřeba po sobě uklízet, ale nejprve v sobě a pak i kolem sebe.

Jaký je Tvůj vztah k hudbě, jaký žánr posloucháš nejraději, hraješ sám na nějaký hudební nástroj? Zpíváte si doma?

V prologu Janova evangelia čteme, že „Na počátku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha, to Slovo bylo Bůh.“ Možná poněkud troufale se domnívám, že to Slovo

může být pro člověka spojené i s hudbou. Je ovšem pravdivou skutečností, že se nás díky hudbě jemně dotýká harmonie, krása nebes i Duch svatý. Hudba je dar od Boha.

Nejsem nikterak úžasným hudebníkem, ale kytaru mívám často v ruce a teď v čase vánočním si rád broukám koledy. Těším se, že na Štědrý večer se společně pokusíme před večerí, jak je našim rodinným zvykem, trochu muzicírovat. Vytáhneme s Janou, Sárkou a Eliškou kytary, housle a u klavíru se vzájemně snad zase potěšíme. Zeť Kuba to musí ustát a naši sousedé přes tenké zdi také. Uvidíme letos poprvé, jak se na naši hudební produkci bude tvářit náš vnuček Víťa.

**Za upřímné odpovědi děkuje
Klára Matoušová**

Točí se točí na pavoučí niti
žlutý list břízy s pelem jinovatky
ve věnci zase už adventní svíčky svítí
a Vánoce už nakukují vrátky
voskové slzy smutek nenasytí
život je to, co nejde vrátit zpátky

To, čím jsme zhřešili
napravit můžem ztěží
za řekou Hradisko klášterní pěťověží
vztyčený prostředník
memento lidské pýchy
jednou tam budeme odpykávat
své hříchy
když jsme selhali ve zkoušce samoty
hlavně že s přáteli kápnem si do noty
Josef Tillich

O vánočním muzicírování

Snad žádné období v roce není spojeno s takovým množstvím radostné hudby, jako doba Vánoc. Je to hudba specifická pouze pro tyto svátky. Dovedu si představit bez hudby různá setkání, slavnosti, v nouzi třeba i bohoslužby, ale Vánoce – to opravdu ne. Vždyť v Lukášově evangeliu čteme o tom, jak při narození Spasitele množství nebeských zástupů chválilo Boha. Také pastýři, kteří přišli Dítě pozdravit, vrátili se a radostně chválili a oslavovali Boha za vše, co viděli a slyšeli. A to jistě nelze jinak než zpěvem a hrou na nástroje.

Asi se vám to taky stává. Vejdete do supermarketu, je ještě podzim, a k vašemu překvapení už se z reproduktorů ozývají vánoční koledy a levný rolničkový populár. Trochu nepatřičné, že? To není oslava Boha, ale spíš bohatého výdělků obchodníků! Vybavuji si však opačný extrém. V dětství nám rodiče starostlivě kladli na srdce, ať nás ani nenapadne ve škole zpívat koledy. A my jsme nechápali, proč to, co se smí doma, nesmí se venku. A přitom domácí vánoční zpívání a muzicírování patří k mým nejhezčím vzpomínkám.

Také v Husově sboru se vždycky o Vánocích vydatně muzicírovalo. Tam už vedle adventních a vánočních písní zazněly i *kole-dové mše (Kolaříkova, Hradilova)* nebo *Česká mše vánoční Jakuba Jana Ryby*, také *Missa Pastoralis Františka Xavera Brixiho* a drobné pastorely českých mistrů. Velkolepé kantáty a oratoria světových skladatelů jsme poznávali spíš z koncertních provedení a z nahrávek. Teprve po pádu železné opony se nám otevřely oči, nebo spíš uši pro úžasné množství krásné vánoční hudby všech slohových epoch.

V těchto pár odstavcích se věnujeme hlavně české a moravské hudbě. To, čím se můžeme opravdu chlubit, je poklad lidových koled a vánočních písní. Ty vznikaly na Chodsku, Horácku, Brněnsku, na Hané, na Slovácku, Valašsku, Lašsku a v dalších regionech. Díky zapáleným folkloristům se udržují lidové obyčejy a hudba v pokud možno původním podání, které není zasaženo komercí a povrchním vkusem. Vedle toho se mnohé soubory věnují stylizaci lidové hudby. Není to nic nového. Vždyť i skladatelé jako Ryba, Dvořák, Martinů či Janáček ukázali, jak je možno propojit hudbu lidovou s tou umělou. Píseň *Narodil se Kristus Pán* posloužila jako inspirace více skladatelům. Mistrně ji zpracoval například **Josef Ferdinand Seger** jako moteto pro 4 hlasy, smyčce a varhany *Christus nobis natus est*. Obdobou Rybovy *České mše vánoční* je *Missa pastoralis (Moravská vánoční mše) Josefa Schreiera*, která

používá nejen lidovou melodiku, ale také nářečí.

Prolínání lidové a umělé hudby pozorujeme i na koledách. Ty vznikaly sice anonymně, předáváním z generace na generaci, ale nesou stopy hudby provozované v kostelích. Vždyť to bývali většinou titíž amatérští hudebníci, kteří hráli a zpívali na kůru a poté chodili po koledě. Vlivu starých církevních stupnic si všimneme například v písních *Narodil se Kristus Pán, Byla cesta, byla uš-lapaná, Syn Boží se nám narodil*. Někdy bývá melodika koled inspirovaná instrumentální hudbou, třeba fanfárami – *Copak je to nového, Co se tak svítí v Betlémě*, jindy zdobením melodie typickým pro dudy (Čechy) či hudeckou muziku (Morava) – *Hle, hle, tamhle v Betlémě, Půjdem spolu do Betléma*. Objevují se pro zpěv neobvyklé a obtížné melodické skoky odposlouchané z varhanní hry – *Já bych rád k Betlému*. Posledně jmenovaná koleda je milá také napodobením ptačího zpěvu. Jiné písně mají zas taneční charakter, což ukazuje na vliv světské hudby. Sepětí lidové a umělé tvorby pozorujeme také u některých písní, které sice mají autora, ale zlidověly. Jednou z nich je oblíbená *Chtíc, aby spal Adama Václava Michny z Otradovic*.

Mezi tvůrci vánoční chrámové hudby byla spousta neznámých lokálních skladatelů, mnohdy samouků, a to i v naší církvi. Jedním z těchto autorů je například **Jaroslav Štanglica**, předčasně zesnulý varhaník Husova sboru v Kvasicích, který má na svém kontě i *Českou vánoční mši*. Z uznávaných skladatelských kapacit současnosti jmenujme alespoň dva autory: **Petra Ebena**, jehož *Čtyři vánoční písně* jsou záměrně vytvořeny tak, aby je mohly snadno zpívat i děti, a dále **Jana Hanuše** s *Malou vánoční muzikou*. Z novější tvorby, žánrově odlišné, je třeba zmínit songy manželů **Luboše a Jany Svobodových** (*Advent, Vánoční Ježíš* a další).

Podobně, jako se v biblickém příběhu o narození Ježíše zapojily do oslavy té radostné události andělské chóry i zpěvy prostých pastýřů, tak se mi jeví i spolupráce dnešních hudebníků při vánočním muzicírování. Ono propojení se ukazuje jak v tvorbě, tak v interpretaci. O Vánocích zpívají a hrají všichni společně – profesionálové i schopní amatéři, dospělí i děti. Kdo umí na něco aspoň trochu hrát, přidá se, i kdyby to byl jen zvoneček. Někteří obětují spoustu času nácviku v pěveckých sborech. Je to něco, co dá víc námahy, než jen stisknout ovladač přehrávače, ale přináší to mnohem víc potěšení. A věřím, že to sblížuje lidi navzájem a také je to přibližuje Bohu.

Radana A. Váňová

Hymna českých Vánoc Nám, nám, narodil se...

K nejkrásnějším svátkům v roce – Vánocům – patří tradičně společná štědrovečerní slavnostní večere v našich rodinách s bramborovým salátem, smaženým kaprem, ozdobený stromek, pod nímž se skrývají pečlivě zabalené dárky, ale také hudba a zpěv písní, jejichž společným jmenovatelem jsou pozoru-

hodné, dobré „noviny z betlémské krajiny“. Slavení Vánoc má svůj původ v Římě ve 4. stol. Svátek byl pojat jako reakce římské křesťanské obce na pohanský svátek *Natale Solis invicti* (Svátek Narození neporaženého boha Slunce), který zavedl císař Aurelián v r. 274. Proti tomu se vyhradila církev ustano-

vením svátku narození Krista jako „slunce spravedlnosti“ (Mal 3,20) a „světla světa“ (J 8,12). Od tohoto období vznikala mnohá hudební díla různých žánrů a uměleckých směrů, která si kladla za cíl oslavit zrození Spasitele, Ježíše Krista. Chorály, duchovní písně, kantáty, oratoria, mše a také původně písně

neznámých autorů – lidové koledy, které nacházíme u všech národů a jež vcházely doslova do celonárodního povědomí. Slovo „koleda“ praslovanština přejala z latinského calendae (první den v měsíci) a pohanští Slované slovem koleda označovali slavnosti spojené se zimním slunovratem. Vánoční koledy byly zpívány při pochůzkách nemajetných vesnických dětí (zejména na svátek Štěpána prvomučedníka a pak na Tři krále) a dávaly jim příležitost k tomu, aby byly odměněny drobnými dárky za zpívané přání, aby Bůh dal štěstí domu i za vyřízení dobré zprávy o narození Krista. „On rozdává štědrovničky, jabka, hrušky i trojníčky, za naše zpívání, za koledování, dejž vám Pán Bůh své požehnání.“

O oblíbě vánočních písní svědčí také jejich velké množství v kancionálech křesťanských církví. Ve Zpěvníku naší církve včetně Dodatku nacházíme celkem 31 vánočních písní jak z prostředí domácího, tak i zahraniční proveniencí. Písňový okruh vánoční v našem Zpěvníku uvádí hymna českých Vánoc Narodil se Kristus Pán (píseň č. 210). Bývá tradičně zařazována do závěru bohoslužebných shromáždění celého vánočního období. Na mnoha místech po předešlé varhan shromážděná obec povstává stejně jako při zpěvu národní hymny. Neznáme autory melodie a textu námi sledované písně. Uvádí se, že píseň pochází z husitského období, tedy patří do času XV. stol. Byla později zaznamenána v královéhradeckém utrakvistickém Franusově kancionálu z r. 1505 a dostávala se pak do řady vydávaných zpěvníků duchovních písní různých církví. Pozoruhodně vyjadřuje radost ze zrození Krista, a to jak v melodické lince, tak i v textu. Původně měla 6 slok, ale tradičně se zpívají 4 sloky. Stejně jako mnohé písně s vánoční tematikou je i tato notovaná v oblíbené pastorální tónině F dur, v prvním taktu s lydicou kvartou (symbolem naděje). Je dobré připomenout, že toho mistrně využil autor naší liturgie Josef F. Pícha ve vánočním hudebním znění modlitby Přispěj nám. Sledujeme-li text písně, pak v ní nacházíme věcně a stručně teologii poselství Vánoc. Každé sdělení je rámováno slovy – veselme se (to, co způsobuje radost), radujme se (těšit se z něčeho), což jsou vlastně synonyma. Jsou to slovesa nedokonavá (radost má být trvalá, ničím nepřerušovaná) a je zde

užito 1. osoby zvrtných sloves v imperativním tvaru. Což je pobídka k společnému jásovu, aby se přidával k oslavě Narozeného hlas k hlasu. Vždyť každé zrození je přece důvodem k radosti. V textu nacházíme působivé metafory: „z růže kvítek vykvet nám“ – Marie je ta, která povila a porodila onen krásný něžný kvítek v podobě nemluvnátka. Píseň uvádí, že to, co zaslibovali proroci, to v určeném čase bylo naplněno v betlémském zrození (L 1,21-32). Ten staletí očekávaný byl naroden jako člověk a byl nám ve všem podoben, kromě hříchu (Žd 4,15). „Člověčenství naše ráčil vzítí na se“ – chápeme jako údel lidství. Pomoci nám může zpráva o trpícím služebníkovi (Iz 53,4-5). Ve 4. sloce je připomínán silák Pelištejec

Varhaník Dalimil Ševčík doprovází bohoslužbu na varhany na druhou adventní neděli v Blansku.

Goliáš, který u Izraelitů vyvolával hrůzu (1 S 17,1-11) a jehož dle tradice usmrtil odvážný mladý David. Goliáš byl poražen a jeho moc byla tak zlomena (zde užitý nezvyklý slovesný tvar obloupen), což symbolizuje přemožení zla i smrti, a to Kristovým vzkříšením (1 P 1,18-20). Refrén písně připomíná Ježíšův původ. Narodil se „z života čistého“ – zde je připomenut článek Apoštolského vyznání víry – narodil se z Marie Panny (Iz 7,14) a „z rodu královského“ – genealogicky jako potomek krále Davida (Mt 1,6). „Nám, nám narodil se...“ Pro mne, pro tebe, pro nás. Narodil se pro všechny ze všech časů a míst, „neboť tak Bůh miloval svět, že dal svého

jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný” (J 3,16).

Vánoční radost má moc proměnit naše srdce, narovnat vztahy. O tom svědčí i dnes poněkud zapomenutý klukovský příběh z pera po dlouhou dobu zamlčovaného spisovatele Františka Křeliny (1903-1976), který v nelehkých dobách 2. světové války v r. 1943 napsal knihu pro mládež Z bukového dřeva. Odehrává se v čarokrásné krajině Českého ráje ve vesničce Buková. Hlavním hrdinou je dospívající jedinec z chudých poměrů – Vojta Bukvic. Ne náhodou se setkáváme s mnoha slovy, jejichž společným kořenem je buk – označující strom s mimořádně tvrdým dřevem. Jak se podobáme ve svých osobních krizích, kolizích s rodinou, s přáteli tomu hlavnímu hrdinovi, a to ve své paličatosti, vzdorovitosti. A přece i onen Vojta v té čarovné, tiché, svaté noci dozrál, dospěl, uvědomil si své místo ve světě. Dokázal pak přehodnotit svá jednání, najít správný směr v usmíření, v narovnání vztahů s otcem i se svými vrstevníky. Stalo se to právě o půlnoční, kdy tradičně na její závěr zpíval lid tu nejkrásnější vánoční píseň: Narodil se Kristus Pán. On, jehož hlas již dlouho mutoval, přeskakoval, a to je znak nedospělosti, pocítil náhle odvahu přidat se k jásajícimu davu. Nám, nám narodil se. A najednou to šlo. Zjistil, že již má mužský, kovově zbarvený a téměř pevný hlas, který se postupně přidával k jásajícimu chóru. Radost vánočního evangelia vešla do jeho srdce, radost – jiskra Boží – proměnila jeho další dny, které byly naplněny obnovou narušených vztahů. Kéž i my přijmeme poselství vánoční noci, kterou prozářilo světlo, aby i nás proměnila. Kéž doslova nakazí naše srdce. Abychom rostli a dospěli ve své víře, aby skrze nás se o tom dověděli naši blízcí, ba i ti vně stojící, kteří Krista nepoznali či ho dokonce odmítají. Kéž vánoční radost, uvádějící svět do pohybu, nepohasíná a provází nás v dalších dnech z milosti nám daných. Vždyť z lásky – ten po staletí očekávaný, příšlý do světa v Betlémě, stále přicházející všude tam, kde se shromáždí dva nebo tři v jeho jménu a který znovu přijde na konci věků – nám všem, nám narodil se. Proto veselme se a radujme se.

Zdeněk Kovalčík

Co si zvířátka vyprávěla o svaté noci

(Nalezla jsem a trochu poupravila stylisticky a češtinářsky při opravách hradeb a nyní opravě chrámu – účastníci nedávné teologické konference o vývoji a směřování církve vědí – v archivu chýnovského farního úřadu ČČSH, v přípravách na vyučování náboženství, ve složce Vánoce 1969...)

Vypravěč: Jedné krásné a jasné noci rozlila se po nebeské báni překrásná záře. Na nebi se objevila veliká hvězda, která svítila nad městečkem Betlémem. Ozvaly se nádherné melodie a zpěvy – tak libé a jemné, jako by je zpívali sami andělé. Jejich hlasy hlaholily jako stříbrné zvonky po krajině a vyprávěly světu radostnou zvěst, že se narodil Vykupitel lidí a že v betlémských jeslích leží malé děťátko, na které svět tak toužebně čekal... Když to uslyšeli pastýři, spěchali, aby nového krále uvítali a poklonili se mu. Hvězdy jim svítily na cestu a celým krajem se nesla radostná zvěst. Vítr ji šeptal v korunách stromů, vlnky potoka ji vyprávěly břehům, hlasy zvonků a rolniček v saních ji hlaholily bdícím ovečkám. Celým krajem to šumělo a do srdcí celého stvoření vstupovala láska a mír. Také les se probudil a s ním jeho obyvatelé – zvířátka vylézala ze svých pelíšků a udiveně se rozhlížela, co že se to děje...

Veverka vyběhla z vrcholů jedlí, přišli sysel s ježkem, i medvěd se přibátolil. Naposled příběhla i kmotra liška, tuze zvědavá, co se děje, že jí nikdo nic včas nepoví... Ale nikdo toho mnoho nevěděl, až přišel pejsek s ovečkou. A poslechněte si, co bylo dál:

Pejsek: Víte již, přátelé, radostnou zvěst? Velká a svatá že dnešní noc jest?!

Veverka: Povídej, pejsku, čteme ti z tváří, že víš, proč na nebi hvězdy tak září – proč sbory andělské tajemně pějí, proč stromy bez větru náhle se chvějí...

Pejsek: Proto jsem, přátelé milí, mezi vás přišel, abych vám pověděl, co jsem sám slyšel. – Hlídal jsem ovce, jak povinnost má velí, když náhle úsvitem kraj zapláal celý. Na nebi zářivá hvězda vzplála, ani jsem nevěděl, kde se tam vzala. Pastýři vstávali a k nebi zřeli, pojednou volání uslyšeli: Vstávejte, lidé, k Betlému spějte, Spasitele na Zem přivítejte. Na slámě maličké děťátko leží, přikryt je matička může jen stěží. Radostná zpráva nechť světem se nese, Kristus se narodil, radujte se!

Toto je, kamarádi, novina celá – ovečka také ji uslyšela a spolu za vámi ihned jsme spěli, bychom vám ji pověděli.

Liška: Za svoji zprávu dík přijmi vřelý, ještě však bychom slyšet chtěli, co nyní v úmyslu počínat máte, kam tolik, braši, pospícháte?

Ovečka: K Betlému vede nás naše cesta, do toho malého svatého města, jež dnešní noci hostí Krále.

Veverka: Sami však nepůjdete dále. My též chceme všichni s vámi jít a Ježíši se poklonit.

Medvěd: Posečkej, veverko, dobrá snad rada všem přijde vhod od kamaráda. Což nikoho z vás nenapadne, že nemůžeme mít ruce prázdné, když navštívit Krále chceme? Přece mu dary doneseme!

Liška: Medvídek pravdu má svatou a fantazii přebohatou. Já nemohla bych tohle říct, vždyť nikdo z nás přec nemá nic...

Ježek: Nesměj se, liško, bratru, za jeho dobrou radu. Vem radši rozum do hrsti, uvažuj, co přinést.

Liška: Což ty, ježku maličká, můžeš přec dát jablíčka... Nebo jsi je všechna sněd?

Ježek: To je smělá odpověď! Odpoustím ti však bez hlesu, jablíčka Mu donesu.

Sysel: To dobré bude rozluštění – každý dá to, co nejvíc cení. Já přinesu za chvíli plničku škrané obilí!

Liška: To k smíchu je, můj sysle zlatý. Pšenička hodně platí, však myslíš, že ji zakrátko snad bude papat děťátko?

Sysel: Nech mne přec, liško, domluvit. Z obilí krupička dá se mlít. S mlékem vařena v kašičku, dá dobrý pokrm hošíčku.

Ovečka: Mléko já na ni daruji, kravička dá máslo hned.

Medvěd: A já Mu na to věnuji sám ze svých zásob včelí med.

Veverka: Dobře tak, milí přátelé, já vám přidám oříšky.

Liška: Tobě se to mluví vesele... Co však čekáte od lišky? Slepíčky???

Pejsek: Ne, liško, nesluší se krást, zvláště ve svaté noci, která kráslí svět... Haf, však já také nemám co dát...

Ovečka: Můžete s liškou zaspívat. Liška má soprán, ty máš bas, tak to jen půjde spolu as?

Liška: Výborně, drazí přátelé – zapějí – pěkně, vesele!

Pejsek: Jsem také hotov zaspívat a vy již dary neste Mu.

A nyní, braši a ségry, pěkně v řad a vypravme se k Betlému.

Medvěd: Společně tedy ke Králi vesele nyní chvátejme. Radostnou koledu k pouti do kroku zapějme!

(Jak jsi krásné... Já bych rád k Betlému, Panna na oslu jede, Dej Bůh štěstí...)

Kamila Magdalena Lukasová

Dětskýma očima o Ježíškovi

Říkávám svému čtyřletému pravnoučkovi před spaním pohádky a teď před Vánocemi přidávám také vyprávění o tom, že se narodil Ježíšek. „A kde je ten Ježíšek?“ ptá se malý Kristián. „Je vysoko na nebi“. „Já bych ho chtěl vidět, babi.“ „Ale to nejde, je hodně vysoko, až tam, kde jsou mraky.“ „Tak koupíme velký žebřík!“ „Ale tak dlouhý žebřík nikde nemají.“ „Tak víš co, babičko, podíváme se na internet, tam ho určitě najdeme.“ Sedím a přemýšlím nad dětskou odpovědí... :-)

Jaroslava Koubová

Vianoce sú krutou realitou

Biblické Vianoce sú kruté, vôbec nie idylické. Boh prináša spásu, o ktorú treba bojovať. Anjeli, pastieri, mudrci z Východu tvoria mýtický rámec teologického príbehu. Vianočný príbeh netreba odmytizovať, ale skôr pochopiť, o čo v mýte ide. Boh bol Slovo a v ňom bol život ako svetlo pre svet. V tmavej noci zrazu zažiarilo Božie svetlo, lenže tmy ho neprijali. A neprijímajú ho doteraz.

Ježiš je bezdomovec, ktorý musí utekať pred zlobou kráľa tyrana, ktorý si myslel, že ho Ježiš ohrozí. Herodes bol servilný vládár, ktorý si nechcel pohnevať rímsku moc v Palestíne. Ježiš začína svoje dielo spásy uprostred mocenských záujmov. Z Egypta sa vracia do Nazaretu, kde tvrdo pracuje spolu s Jozefom a Máriou. Jeho život je plný nástrah. Končí smrťou a nasleduje Boží div vzkriesenia. A preto Vianoce nie sú žiadnou idylou ani pre bezdomovcov a migrantov, ktorým by sme mali dať kus radosti a optimizmu do života. Aby ich život nemusel skončiť v mrazivej zime na ulici.

Teológia je reč o Bohu, ktorá má rôznu podobu podľa miesta, kde reflektuje biblický príbeh o Ježišom narodení. Spomeňme si na tieto skutočnosti pri speve vianočných kolied a obdarujme sa novonarodeným Ježišom. Vianoce a kríž tvoria nedeliteľnú jednotu. Kríž bol prítomný už v betlehenských jaslích a potom v celom Ježišom živote. Kresťania sú dnes rozdelení a to malé Dieťa v jaslích by ich malo zjednocovať. Ale túžia kresťania po jednote? Nesnažia sa len o formálnu jednotu na spôsob politických zoskupení? Rozdelenie bolo dôsledkom nedostatku lásky a jednotu môže vytvoriť len láska.

Snažme sa Vianoce prežiť tak, že budeme vnášať do ľudských srdc lásku a porozumenie. Tradičné Vianoce nebudú vtedy, keď oživíme starodávne zvyky, ktoré sa nás budú dotýkať citovo, ale vtedy, keď zakúsime, čo znamená vtelenie Božieho Syna pre náš život. Vianoce potom nebudú trvať len niekoľko dní, ale celý náš život. Lebo dušou tradície je vytváranie lásky v medziľudských vzťahoch. Potom sa naplní dvojité vianočná prosba: „Sláva Bohu na výsostiach a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle.“ Potom bude Božia Sláva prinášať pokoj na našej zemi, ktorá je zmietaná stálymi napätiami a konfliktami.

Štefan Šrobár

Josef jen září dětátko je krásné
náhle však jiskra v jeho oku hasne
po kom mu takhle odstavají ouška
pochyby mučí ho
nám je to ale jasné
vždyť Ježíškovi kryje nosík rouška

Nesmíme už lít olovo
je tam prý příliš mnoho jedu
z lógru po kávě věštit nedovedu
nechtejte mne za slovo
když vidím zpupnost s arogancí
korumpovat svět v divém tanci
a vulgárnost jak trapně zuby cení
v olovu tolik jedu není
i ruce trochu zahřeje
a leskne se v něm naděje

Josef Tillich

**Pozvání na bohoslužbu
k 103. výročí Církve československé husitské,
která se koná v sobotu**

7. ledna 2023 od 15 hodin

v chrámu sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze.

Bohoslužbu povede patriarcha ThDr. Tomáš Butta spolu s biskupským sborem
a za účasti emeritních biskupů.
Kázání pronese královéhradecký biskup Mgr. Pavel Pechanec.
V rámci bohoslužby bude vysluhována svátost kněžského svěcení.

Na varhany hraje Michal Hanžal a na trubku František Bílek.

Milí čtenáři,
přejeme Vám radostné a požehnané svátky
a do nového roku zdraví a pohodu.
Pevně doufáme, že také v roce 2023
zachováte přízeň našemu časopisu
a že Vám naše články přinesou poučení,
radost, inspiraci i zábavu...

Vaše redakce